

Határtalan Régészet

Régészeti ismeretterjesztő magazin

Megjelenik: negyedévente
Ára: 890 Ft
Előfizetésben: 750 Ft

Főszerkesztő, szerkesztőségvezető
Felföldi Szabolcs
Szerkesztőségi referens, szakmai koordinátor
Bácsmegi Gábor

Szerkesztő
Szilágyi Kata

Képszerkesztő
Berta Adrián

Olvasószerkesztő, korrektor
Széll Katalin

Grafika, nyomdai előkészítés
Magyar Milán (Móra Ferenc Múzeum)
Donka Gergely (Móra Ferenc Múzeum)

Szerkesztőség
Cím: 6720 Szeged, Roosevelt tér 1–3.
Telefon: +36-62-549-040
Fax: +36-62-549-049
E-mail: info@mfm.u-szeged.hu
A magazin hivatalos weboldala
www.hatartalanregeszeti.hu
A magazin Facebook-oldala
www.facebook.com/hatartalanregeszeti

Kiadja
Móra Ferenc Múzeum, 6720 Szeged, Roosevelt tér 1–3.

Felelős kiadó
Fogas Ottó igazgató

Nyomdai kivitelezés
Generál Nyomda Kft., 6728 Szeged, Kollégiumi út 11/h

Felelős vezető
Hunya Ágnes

Terjesztés
LAPKER Zrt. országos hálózatán keresztül,
Relay, Inmedio üzletekben, hipermarketekben és üzletláncokban,
kiemelt postahivatalokban

Terjesztés gondozása
HIRVILÁG Press Kft.
Telefon/fax: +36-1-411-0491
E-mail: hirvilag.press@hirvilagpress.com

Előfizetésben terjeszti
Magyar Posta Zrt. Hírlap Igazgatóság,
Postacím: 1900 Budapest

Előfizethető az ország bármely postáján,
a hírlapot kézbesítőknél, valamint megrendelhető:
e-mailen a hirlaplofizetes@posta.hu címen,
és telefonon a +36-80-444-444-es számon;

továbbá a szerkesztőségben:
e-mailen a hatartalanreg@gmail.com
és telefonon a +36-20-310-8707-es számon.

Észrevételeiket a +36-1-767-8262-es számon jelenthetik be.

Éves előfizetési díj: 3.000 Ft

Hirdetéssel kapcsolatos információ
+36-20-221-9299

Terjesztéssel és előfizetéssel kapcsolatos információ
+36-20-310-8707

ISSN 2416-3074

A háborúk művészete

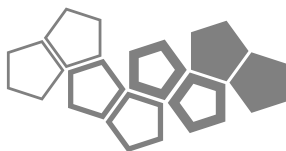
„A háborút, amely az ország legnagyobb vállalkozása, az élet vagy halál alapja, a megmaradás vagy pusztulás útja, mindenképpen alaposan tanulmányozni kell.” Ezekkel a szavakkal kezdődik az ókori kínai hadvezér, Szun-Ce halhatatlan műve, *A hadviselés törvényei*. Ebből is látszik,

hogy nem sok olyan állítás van, amivel annyira keveset lehetne vitatkozni, mint azzal, hogy az emberek között zajló összeütközések, fegyverrel megoldott konfliktusok, vagyis a háborúk valószínűleg egydíősek magával az emberiséggel.

Régészeti szempontból bizonyos értelemben nincs különbség kisebb csempaték vagy személyes érdekekből fakadó helyi összetűzések és az egész népeket mozgóató, nagy országok sorsát eldöntő csaták, illetve háborúk régészeti nyomai között. Ha igazán pontosak akarnánk lenni, akkor magazinunk jelenlegi számának inkább a „Fegyveres konfliktusok régészeti megfigyelései az őskortól napjainkig” címet kellett volna adnunk. Ez ugyan kissé száraz, tudományos cím lett volna, de talán jobban fedte volna a jelen lapszámunkban megjelent írások zömének tartalmát, hiszen az ütközetek, a csaták helyszíneinek kutatása mellett a harcosok feltárt sírjain át a várak, erődök régészeti kutatásán keresztül számtalan emléket adjuk most közre az évszázadokon, sőt, évezredekken keresztül a Kárpát-medencében és a világ más tájain lezajlódtott háborúskodások nyomainak. Nem csupán tematikailag, de térben és időben is széles horizontot fednek le témáink, hiszen az őskori, rézkori összecsapások nyomaitól az ókori görög harcosok sajtreszelőin és Gábor Áron ágyúin át a második világháború csatateréiig juthatsz el a magazin lapozgatása közben.

Tarts hát velünk, az évezredek átívelő, vérvivataros időszakokat bemutató régészeti feltárások segítségével újra megelevenedő csatateréken, várostromokon, katonai hadállásokon át Kedves Olvasónk!

Fogas Ottó
Felelős kiadó

◼ Címlapsztori	5
Hadirégészet – NÉGYESI LAJOS	5
A muhi csata halottai – PUSZTAI TAMÁS	8
Mit reszelt a görög harcos – NÉMETH GYÖRGY	12
Legendás amazonok – SCHOLTZ RÓBERT.	15
Csatatérkutatás a „második mohácsi csata” helyszínén – POLGÁR BALÁZS.	19
◼ Kontextus	22
Vérbosszú és háború az izlandi sagákban – GYÖNKI VIKTÓRIA	22
Erőszak és rítus a rézkorban: Emberi maradványok Abony határából – FÁBIÁN SZILVIA – MARTON TIBOR – SERLEGI GÁBOR – HAJDU TAMÁS – KÖHLER KITTI	25
Kékre festett harcosok? – F. KOVÁCS PÉTER	29
◼ Lelő-hely	33
Az „igazi” bombák földjén – OLÁH ANDRÁS PÁL	33
„A leghosszabb ostrom” – LISKA ANDRÁS	38
Gábor Áron ágyúí nyomában a Görgényi- havasokban – NÉGYESI LAJOS	43
A nagy háború emlékeinek kutatása Doberdónál – SIMONIT GIANFRANCO	47
Igazságügyi régészet és hadisírkutatás – POLGÁR BALÁZS	51
◼ „Fegyvert, s vitézt”	54
Harcosok nomában – PÁLFI GYÖRGY – TIHANYI BALÁZS	54
„Viadalhelyeken véresen, sebesen, halva sokan fekszenek...” – GALLINA ZSOLT – GULYÁS GYÖNGYI	59
„Ha török, ha szakad” – HARAMZA MÁRK	63
◼ Kincsásás halottal	67
Muszlimok az Árpád-kori Békésben? – RÓZSA ZOLTÁN – LOVÁSZ GABRIELLA – BALÁZS JÁNOS	67
A 15 éves háború nyomai az egykori Szentetornyán – BIRÓ GYÖNGYVÉR – CSÁNYI VIKTOR – BALOGH DÁNIEL JÁNOS	71
◼ Archeokaland	75
Késő középkori és reneszánsz ételek rekonstrukciója – KOHÁRI GABRIELLA	75
Őskori kultuszok – MARKÓ ANDRÁS	78
A Földközi-tenger középkori őrszemei – HUNYADI ZSOLT	82
◼ Helló, tudomány!	87
Mit csinál a geoarcheológus? – SÜMEGI PÁL	87
◼ Mizújs?	90
Rövid hírek ... a világból – BÁCSMEGI GÁBOR	90
◼ Blogoló	92
Verőcei Vénusz – HORVÁTH FERENC	92
◼ Indiana Jones és barátai	93
A téridő vándorai – FELFÖLDI SZABOLCS – FEKETE BRIGITTA	93
Játék – SZILÁGYI KATA	96
Recept – SZILÁGYI KATA	98

